

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з наукової роботи
Н.М. Поварова

« ____ » _____ 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
Ф.А. Трішин

« ____ » _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери»

Галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

Спеціальність **051 «Економіка»**

Ступінь вищої освіти **доктор філософії**

**Навчально-науковий інститут прикладної економіки
і менеджменту імені Г.Е. Вейнштейна**

Кафедра економіки промисловості

Робоча програма з «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери» складена на основі навчальної програми дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» для ступеню доктор філософії, яка затверджена методичною радою ОНАХТ, протокол від «24» лютого 2021 року. № 13

Лист погодження:

Голова ради спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

«26» лютого 2021 р., №7 _____ О.І. Павлов

Завідувач відділу аспірантури і докторантури

«__» _____ 2021 р. _____ О.О. Лівенцова

Завідувач кафедри економіки промисловості

«__» _____ 2021 р. _____ О.І. Павлов

Методист НМЦ ЗЯВО

«__» _____ 2021 р. _____

До видання

_____ В.Г. Мураховський

Розробник:

Професор кафедри економіки промисловості, д.е.н.,
професор

В.А. Самофатова

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Загальнонаукові і спеціальні методи економічних досліджень»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
3			
Модулів	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
1		4-й	4-й
Змістових модулів		Семестр	
1			
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат		7-й	7-й
1		Лекції	
Загальна кількість годин		-	-
90		Практичні, семінарські	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 4	Ступінь Доктор філософії	30 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання	
		30 год.	40 год.
		Вид контролю:	
		залік	залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,3

для заочної форми навчання – 0,22

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери» є формування у аспірантів системи теоретичних знань і практичних вмінь управління сталим розвитком та безпекою агропродовольчої сфери».

Завдання полягають у оволодінні аспірантами знаннями з проблем управління сталим розвитком та безпекою агропродовольчої сфери.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери» аспірант повинен

знати: поняття сталого розвитку та економічні, соціальні та екологічні передумови його забезпечення.

вміти: виявляти проблеми економічної, екологічної та соціальної складової сталого розвитку агропродовольчої сфери та пропонувати шляхи їх вирішення шляхом прийняття відповідних управлінських рішень.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Формування наукових підходів до сталого розвитку агропродовольчої сфери

Тема 1. Сутність і концептуальні основи сталого розвитку

Сутність імперативу сталого розвитку. Методологічна платформа для вивчення процесу сталого розвитку. Триєдина основа сталого розвитку. Цілі сталого розвитку. Проблеми реалізації ідеї сталого розвитку.

Тема 2. Структура агропродовольчої сфери (АПС) та її трансформація
Агропродовольча сфера – найважливіша основа розвитку України. Функції агропродовольчої сфери. Концепція багатофункціональності агропродовольчої сфери.

Тема 3. Формування наукових підходів до управління сталим розвитком АПС

Ключові проблеми розвитку агропродовольчої сфери. Основні принципи управління розвитком АПС. Стратегія досягнення сталого розвитку АПС.

Тема 4. Моніторинг факторів впливу на сталість розвитку АПС

Уявлення про сталість розвитку АПС, Методологічна проблематика сталого розвитку АПС. Основні фактори впливу на сталий розвиток АПС. Основна мета сталого розвитку АПС.

Тема 5. Вплив ділових циклів і криз на функціонування і розвиток АПС

Методологічні передумови міждисциплінарних економічних досліджень. Циклічність як загальна форма руху. Кореляція сталого розвитку з процесом циклічності.

Тема 6. Аналіз сучасного стану та оцінка економічної сталості розвитку АПС

Внутрішня економічна сталість АПС. Природно-ресурсний потенціал як найважливіша основа сталого розвитку АПС. Структура природно-ресурсного потенціалу України. Експортна стратегія АПС.

Тема 7. Діагностика соціальної складової сталого розвитку

Соціальна складова сталого розвитку АПС. Процес формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та його вплив на сталий розвиток АПС.

Тема 8. Екологічна складова сталого розвитку

Моделі екологічного розвитку АПС. Характеристика елементів впливу АПС на навколишнє середовище. Ефективне природокористування у АПС.

Тема 9. Забезпечення якості та безпечності харчової продукції як важливий фактор сталого розвитку

Рівень якості та безпечності харчової продукції – визначальна характеристика сталого розвитку АПС. Пошук нових ринків збуту.

Тема 10. Стратегічні пріоритети забезпечення сталого розвитку агропродовольчої сфери

Ключові напрями досліджень у АПС. Потенціал і перспективи сталого розвитку АПС. Органічне виробництво у АПС. Державна підтримка АПС.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	ср		л	п	ла б	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Формування наукових підходів до сталого розвитку агропродовольчої сфери												
Тема 1. Сутність і концептуальні основи сталого розвитку	9	-	4	-	3	6	1	-	1	-	4	8
Тема 2. Структура агропродовольчої сфери (АПС) та її трансформація	9	-	4	-	3	6	1	-	1	-	4	8
Тема 3. Формування наукових підходів до управління сталим розвитком АПС	9	-	4	-	3	6	1	-	1	-	4	8
Тема 4. Моніторинг факторів впливу	9	-	4	-	3	6	1	-	1	-	4	8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	ср		л	п	ла б	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
на сталість розвитку АПС												
Тема 5. Вплив ділових циклів і криз на функціонування і розвиток АПС	9	-	2	-	3	6	1	-	1	-	4	8
Тема 6. Аналіз сучасного стану та оцінка економічної сталості розвитку АПС	9	-	2		3	6	1	-	1		4	8
Тема 7. Діагностика соціальної складової сталого розвитку	9	-	2		3	6	1	-	1		4	8
Тема 8. Екологічна складова сталого розвитку	9	-	2		3	6	1	-	1		4	8
Тема 9. Забезпечення якості та безпечності харчової продукції як важливий фактор сталого розвитку	9	-	2		3	6	1	-	1		4	8
Тема 10. Стратегічні пріоритети забезпечення сталого розвитку агропродовольчої сфери	9	-	4		3	6	1	-	1		4	8
Разом за змістовим модулем 2	90	-	30	-	30	60	90	-	10	-	40	80
Усього годин	90	-	30	-	30	60	90	-	10	-	40	80

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Сутність і концептуальні основи сталого розвитку	4	1
2	Структура агропродовольчої сфери (АПС) та її трансформація	4	1
3	Формування наукових підходів до управління сталим розвитком АПС	4	1
4	Моніторинг факторів впливу на сталість розвитку АПС	4	1
5	Вплив ділових циклів і криз на функціонування і розвиток АПС	2	1
6	Аналіз сучасного стану та оцінка економічної сталості розвитку АПС	2	1
7	Діагностика соціальної складової сталого розвитку	2	1
8	Екологічна складова сталого розвитку	2	1
9	Забезпечення якості та безпечності харчової продукції як важливий фактор сталого розвитку	2	1
10	Стратегічні пріоритети забезпечення сталого розвитку агропродовольчої сфери	4	1
Усього годин		30	10

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва самостійної роботи	Кількість годин за змістовими модулями для форм навчання	
		денної	заочної
1	2	3	4
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу	10	10
2.	Підготовка до практичних занять	10	30
3.	Опрацювання окремих тем навчальної програми, які не виносяться на практичні заняття	10	10
4.	Виконання індивідуальних завдань	30	30
Всього СРС		60	80

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота аспіранта полягає у написанні реферату за однією з наведених тем. Метою написання реферату є набуття навичок проведення наукових досліджень, поглибленні та закріпленні теоретичних і практичних знань зі сталого розвитку агропродовольчої сфери.

Теми рефератів

1. Триєдина основа сталого розвитку
2. Економічне зростання та сталий розвиток
3. Сутність та дослідницьке поле сталого розвитку
4. Забезпечення сталого розвитку агропродовольчої сфери
5. Сучасні тенденції розвитку агропродовольчої сфери
6. Стратегічні складові забезпечення сталого розвитку агропродовольчої сфери
7. Теоретичні основи формування та розвитку агропромислової інтеграції
8. Цілі сталого розвитку в Україні та світі
9. Реалізація принципів сталого розвитку в агропродовольчій сфері
10. Кластерна модель організації виробничих систем
11. Сільський зелений туризм як фактор сталого розвитку агропродовольчої сфери
12. Чинники та складові процесу сталого розвитку

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний та підсумковий контроль знань аспірантів денної та заочної форм навчання здійснюється на підставі «Положення про рейтингову систему оцінки знань з дисципліни».

В процесі вивчення дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери» застосовуються наступні види контролю:

- наукова дискусія та опитування на практичних заняттях;
- модульний контроль;
- залік.

Поточний контроль знань аспірантів з дисципліни здійснюється шляхом усного та письмового опитування на практичних заняттях та підсумкової наукової дискусії.

Засобами для проведення поточного контролю знань аспірантів з дисципліни є:

- завдання для проведення практичних занять;
- завдання для виконання самостійної роботи аспірантів з дисципліни.

Підсумковий контроль знань аспірантів здійснюється шляхом проведення заліку з дисципліни на підставі накопичених кожним аспірантом балів рейтингу протягом семестру під час поточного контролю та оцінки, отриманої безпосередньо на заліку

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі проведення лекційних занять будуть використані навчальні дискусії, ілюстрації, проблемний виклад навчального матеріалу.

При проведенні практичних занять для активізації навчально-пізнавальної діяльності аспірантів будуть використані методи: наукової дискусії, мозкового штурму, конкретних ситуацій, різних видів навчальних ситуацій.

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Рейтингова система ОНАХТ – 100-бальна.

Робоча навчальна програма повинна передбачати розподіл цих балів у кожному змістовому модулі за видами контролю, в т.ч. за самостійною та індивідуальною роботою аспірантів.

Вивчення кожного змістового модуля завершується оцінкою.

Оцінка залікового кредиту (тобто оцінка з дисципліни за семестр) визначається за формулою

$$O_{\Sigma} = \frac{\sum_{i=1}^m M_i}{m},$$

де O_{Σ} – оцінка залікового кредиту;

M_i – оцінка за i -й змістовий модуль залікового кредиту;

m – кількість змістових модулів у заліковому кредиті.

Якщо вивчення дисципліни протягом семестру завершується *заліком*, то позитивна оцінка за змістовий модуль повинна бути в межах *60 – 100 балів*.

Якщо вивчення дисципліни протягом семестру завершується *іспитом*, то позитивна оцінка за змістовий модуль повинна бути в межах *60 – 100 балів*.

Однакові види роботи аспірантів обох форм навчання повинні оцінюватись однаковими оціночними балами, помноженими на відповідну кількість робіт. Виняток становить оцінка виконання індивідуальних завдань (контрольних робіт), що пояснюється суттєвою різницею їх змістів та обсягів – значно більших у заочників.

Кількість модулів обох форм навчання повинна бути однаковою. Якщо кількість контрольних робіт заочників менша, ніж кількість модулів, зміст контрольної роботи розбивається відповідно до кількості модулів.

Оцінні бали рейтингового контролю знань аспірантів

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання			
			денна		заочна	
	min д/з	max д/з	Кі- льк.	Сумарні бали	Кі- льк.	Сумарні бали

			ро- біт, оди- ниці	min	max	робіт, оди- ниці	min	max
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 семестр								
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 1								
Змістовий модуль 1. Формування наукових підходів до сталого розвитку агропродовольчої сфери								
Робота на лекціях	1	2	5	5	10	2	2	4
Робота на практичних заняттях	1	2	5	5	10	1	1	2
Підготовка до практичних занять	10	15					10	15
Виконання індивідуальних завдань	10	15	1	10	15	1	17	29
Опрацювання тем, що не винесені на лекції			1	10	15	2		
Проміжна сума				30	50		30	50
Модульний контроль 1 (колоквіум)	30	50	1	30	50	1	30	50
Оцінка за змістовий модуль 1				60	100		60	100

Відповідність оцінки знань студентів за різними шкалами

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою ОНАХТ з підсумком
		іспит
A	відмінно	88 – 100
B	дуже добре	81 – 87
C	добре	74 – 80
D	задовільно	68 – 73
E	достатньо	60 – 67
FX	незадовільно з можливістю повторного складання	40 – 59
F	незадовільно з обов'язковим додатковим навчанням	0 – 39

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери»
2. Силабус навчальної дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери»

3. Конспект лекцій (електронний варіант) з дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери»

4. Навчально-методичні матеріали до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери»»

5. Контрольні питання для проведення заліку з дисципліни «Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери».

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Самофатова В.А. Сталий розвиток агропродовольчої сфери регіону / В.А. Самофатова. – Одеса: Астропринт, 2018. 312 с.

2. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика: монографія кол. авт. О.І. Павлов, Т.А. Кулаковська, В.А. Самофатова [та ін.]; за ред. О.І. Павлова. – Одеса: Астропринт, 2016. – 172 с.

3. Зовнішньоекономічна діяльність України в системі глобальних конкурентних відносин: агропродовольчий вимір: монографія кол. авт. О.І. Павлов, В.А. Самофатова, Т.А. Кулаковська [та ін.]; за ред. О.І. Павлова. – Одеса: Астропринт, 2019. – 272 с.

4.

Допоміжна

5. Аткиссон, А. Как устойчивое развитие может изменить мир [Текст] / А. Аткиссон. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012. – 455 с.

6. Білорус О. Г. Глобальна перспектива і сталий розвиток / О. Г. Білорус, О. М. Мацейко. – К.: МАУП, 2005 – 492 с.

7. Блауберг И. Системный подход в современной науке / И. Блауберг, Э. Юдин. – М: Наука, 1973 – 272 с.

8. Данкевич Є. М. Міжгалузєва інтеграція в аграрному секторі економіки: монографія / Данкевич Є. М. – Житомир: «Полісся», 2013 – 400 с.

9. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Г. Дейлі; пер. з англ. – К.: Інтелсфера, 2002. – 312 с.

10. Еволюція Спільної Аграрної Політики ЄС: наслідки для України // Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультацій. Німецька консультативна група при Уряді України. – Режим доступу: <http://www.ier.kiev.ua>.

11. Колодко Гжегож В. Мир в движении [пер. с польского Ю. Чайникова] / Гжегож В. Колодко. – М.: Магистр, 2009. – 575 с.

12. Лопатинський Ю. М., Тодорюк С. І. Детермінанти сталого розвитку аграрних підприємств: [Монографія] / Ю. М. Лопатинський, С. І. Тодорюк. Чернівці: Чернівецький нац. н-т, 2015. – 220 с.

13. Маршалл А. Принципы экономической науки. – Т. 3 / А. Маршалл – М.: Прогресс, 1993. – 351 с.

14. Мельник Л. Г. Экономика развития: учебник / Л.Г. Мельник. Сумы: Университетская книга, 2013. – 784 с.

15. Подолинський С. Вибрані праці / Упорядник М. Кратко. – Луцьк: Інститут фундаментальних досліджень. Наукове товариство ім. С. Подолинського, 2004. – 152 с.

16. Фізична економія у вимірах теорії і практики господарювання: колективна монографія / За ред. Ю. О. Лупенка, В. М. Жука, В. О. Шевчука та О. В. Ходаківської. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2013. – 502 с.

17. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, 1982 – 356 с.

і. Інформаційні ресурси

1. Навчально-методичний кабінет кафедри економіки промисловості ОНАХТ, ауд. А-411.

2. Бібліотека ОНАХТ.

3. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького, вул. Пастера, 13, т. 23-21-93.

4. Одеська обласна універсальна бібліотека ім. М. Грушевського, вул. Троїцька 49/51, т.22-50-69.

5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського, www.nbuv.gov.ua.

6. Книжковий супермаркет, вул. Буніна, 33, т. 32-17-97.

7. Інтернет-клуб ЕХЕ, вул. М.Арнаутська, 117, т. 716-57-09.

8. Інтернет-клуб Дайвер, пр. Шевченко 1а, т. 779-88-69.

9. Інтернет-клуб Матрица, пр. Шевченко 11, т. 37-88-63.

10. Інтернет-клуб Сателіт, вул. О. Матросова,6, т. 22-28-76.

11. Internet–сайти: www.geoknigi.com.ua; www.ecsoman.edu.ru;

www.lib.aldebaran.ru

12. Сайти мережі Internet: www.rada.gov.ua